

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

4-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/4 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Abduraxmonov Mirsaid Muzaffarovich</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING HUQUQIY ASOSLARI YARATILISHI	10-16
<i>Atamuratova Dilafroz</i> TURKISTON VAQTLI MATBUOTI TARIXI: XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARI	17-22
<i>Abdushukurova Iqbol</i> TARIXIY KVESTLARNI TASHKIL QILISH USULLARI	23-27
<i>Redjapov Doniyor</i> JANUBIY OROLBO'YI AHOLISI HARBIY SAN'ATINING TARIXIY ILDIZLARI XUSUSIDA	28-31
<i>Sultanov Samandar</i> QUYI ZARAFSHON VODIYSI GEOGRAFIK XUSUSIYATI: PALEOEKOLOGIYASI JARAYONLARIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	32-35
<i>Matyakubov G'ayrat</i> XORAZM VOHASIDA IJTIMOIIY-IQTISODIY VA ETNIK-MADANIY MUNOSABATLAR RIVOJLANISHIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR (XIII-XV ASRLAR).....	36-39
<i>Eshkuvatov Muhammad Keldiyor o'g'li</i> MARKAZIY OSIYO BOZORLARI (XIX ASR YEVROPALIK SAYYOHLAR NIGOHIDA)	40-45
<i>G'aniyev Mirjalol</i> QADIMGI TURKLARDA IJTIMOIIY HAYOT	46-51

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Abdullaev Altinbek</i> KORXONALARDA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRARISH LOYIHASI BOSH BYUDJETINING METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	52-66
<i>Latipov Ashur Ali, Umarova Muzira</i> INVESTITSIYA STRATEGIYASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	67-71
<i>Rustamova Sayyora</i> STRATEGIK BOSHQARUV-RAQOBAT USTUNLIGINING ASOSI	72-77
<i>Буранова Лола, Арипова Азиза</i> РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТА ДОСУДЕБНОГО РАЗРЕШЕНИЯ НАЛОГОВЫХ СПОРОВ	78-87
<i>Maxkamov Navruzjon Tuxtamishovich</i> KORXONALAR BOSHQARUVIDA "YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYLLARINI QO'LLASH AHAMIYATI	88-94

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Saidov Hakim G'afurovich</i> TALABALARNI HARBIY VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH – DAVLAT SIYOSATI DARAJASIDA	95-98
<i>Kadirova Ziyoda</i> ILMIY IJODNING IJTIMOIIY, MADANIY VA TARIXIY O'LCAMLARI	99-104

<i>Muzaffarov Navruzxon Baxronovich</i> SHAYX XUDOYDOD VALINING INSON VA OLAM MUNOSABATLARIGA OID QARASHLARINING FALSAFIY TAHLILI	105-108
<i>Raxmatova Mexrinoz Majitovna</i> YOSHLAR MA'NAVIY SALOHİYATINI YUKSALTIRISH BORASIDAGI DAVLAT SIYOSATINING NAZARIY-HUQUQIY VA FALSAFIY ASOSLARI	109-113
<i>Karimova Lola Muzafarovna</i> IJTIMOIY MOBILLIK NAZARIYASIGA YONDASHUVLARNING TARIXIY TAHLILI	114-119
<i>Jumayeva Shahlo Suyunovna</i> JAN POL SARTRNING EKZISTENSIAL FALSAFASIDA ERKINLIK VA YOLG'IZLIK MASALALARINI YORITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	120-125
<i>Djurayev G'olib</i> JAN POL SARTR VA ALBER KAMYU FALSAFIY QARARSHLARIDA ERKINLIK MASALASI	126-130
<i>Rajabov O'tkirjon</i> KONSENSUS MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA "TEMUR TUZUKLARI" ASARINING AHAMIYATI	131-134
<i>Bekmuhammadova Sabrina Ismoil qizi</i> GENDER ZO'RAVONLIGIGA QARSHI KURASH CHORALARI	135-139
<i>Xudoykulov Azamat, Beshimova Aziza</i> MA'NAVIY BARKAMOL INSON TUSHUNCHASI VA UNING MOHIYATI	140-144

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Abduganiyeva Djamila Rustamovna</i> MACHINE TRANSLATION POST-EDITING THROUGH A HERMENEUTIC LENS	145-151
<i>Murtazayeva Xadicha</i> INGLIZ VA O'ZBEK TIBBIY TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	152-155
<i>Несунбаева Саодатхан</i> ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕДАЧИ АМЕРИКАНСКИХ ДИАЛЕКТИЗМОВ И ПРОСТОРЕЧИЙ В РУССКИХ ПЕРЕВОДАХ "ТОМА СОЙЕРА"	156-160
<i>Axmedjanova Farida, Toirova Shohida</i> XX ASRDA AYOL OBRAZINING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI	161-165
<i>O'rinova Shoxsanamxon Nosirjon qizi</i> TAHDID NUTQIY AKTLARI: LINGVOPRAGMATIK TAHLIL VA MENASIV KOMMUNIKATSIYA XUSUSIYATLARI	166-170

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Salaev Nodirbek</i> PENITENSIAR TIZIM VA UNING DAVLAT BOSHQARUVIDAGI O'RNI	171-178
<i>Турсунов Ойбек Батирович</i> МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОТРУДНИЧЕСТВА ГОСУДАРСТВ РЕГИОНА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	179-184
<i>Xakimova Inobatxon</i> XOTIN-QIZLAR HUQUQLARINING XALQARO HUQUQ DOIRASIDA SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI	185-191

<i>Мардонов Амиржон Шерзод угли</i> ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ ПРИ ПРИМЕНЕНИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЕ БАНКОВСКОГО СКОРИНГА	192-202
<i>Jonuzoqova Yulduz Izzatulla qizi</i> AXBOROT TEXNOLOGIYALARI SOHASIDAGI TRANSMILLIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISHDA KONVENSIONAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	203-207
<i>Xolmo'minov Shavkat Jumaevich</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI HUQUQIY TA'MINLASH SOHASIDAGI MUHIM TASHABBUSLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	208-215
<i>Khudayberganova Nigina To'liqin qizi</i> THE NOTION AND CODIFICATION OF THE LAW ON SPECIAL MISSIONS IN INTERNATIONAL LAW	216-221
<i>Саидов Бобур Бахромжонович</i> МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ВОПРОСАХ ИНТЕРНЕТ-ЮРИСДИКЦИИ: ТЕНДЕНЦИИ УНИФИКАЦИИ ПРАВОВЫХ НОРМ И ПЕРСПЕКТИВЫ УЧАСТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В ГЛОБАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМАХ РЕГУЛИРОВАНИЯ ...	222-229
<i>Normurodova Behro'za Xolmo'minovna</i> RAQAMLI DALILLARNI TO'PLASH VA TAHLIL QILISHDA INTERPOL VA EUROPOL TAJIRIBASI: O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY AHAMIYATI	230-236
<i>Qilichova Kamola Luqmonxon qizi</i> DINIY MAZMUNDAGI MATERIALLARNI QONUNGA XILOF RAVISHDA TAYYORLASH, SAQLASH, OLIB KIRISH VA TARQATISH JINOYATLARINING YURIDIK TARKIB BELGILARI	237-248
<i>Shagilov Pulatbek Koptleuovich</i> BEZORILIKNING VIRTUAL YUZI: HUQUQIY BAHOLASH VA JAVOBGARLIK MASALALARI	249-256
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Imomov Sirojiddin Ilxomovich</i> SPORT FAOLIYATI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA KASBIY-PEDAGOGIK TA'MINOTINING AHAMIYATI	257-263
<i>Khayrova Madina Rasimovna</i> NATYURMORT JANRIDA ISHLAGAN RASSOMLAR ASARLARINING REKONSTRUKTIV TAHLILI	264-269
<i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i> MAKTABGACHA YOSHDA NUTQ RIVOJI BOSQICHLARI	270-273
<i>Xudaykulova Shaxlo Mamaniyozovna</i> AXLOQIY RIVOJLANISH VA NEYROPEDAGOGIK USULLARNING O'ZARO TA'SIRI	274-278
<i>Shakirova Dildora Abdumalikovna</i> NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI XORIJIY VA MILLIY TAJRIBA ASOSIDA BAHOLASH	279-285
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i> TABIY FANLAR DARSLARINI TASHKIL ETISHDA INTENSIV METODLARNING QO'LLANILISHI	286-290

Baltayeva Ma'mura, Davletova Bikajon

MEDIA LITERACY TEACHING METHODOLOGY 291-294

Received: 05 May 2025
Accepted: 15 May 2025
Published: 30 May 2025

Article / Original Paper

THEORETICAL, LEGAL, AND PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF STATE POLICY ON ENHANCING THE SPIRITUAL POTENTIAL OF YOUTH

Rakhmatova Mekhrinoz Majitovna

Associate Professor, Tashkent University of Social Innovation

Abstract. This article comprehensively examines the theoretical, legal, and philosophical foundations of state policy aimed at enhancing the spiritual potential of youth, based on a systematic approach. Special emphasis is placed on historical experience in studying this issue. State policy in the sphere of youth spirituality is explored in full context through philosophical analysis.

Keywords: policy, process, dynamics, spirituality, youth, potential, historical experience, legal basis, philosophical analysis, critical reflection.

YOSHLAR MA'NAVIY SALOHIYATINI YUKSALTIRISH BORASIDAGI DAVLAT SIYOSATINING NAZARIY-HUQUQIY VA FALSAFIY ASOSLARI

Raxmatova Mexrinoz Majitovna

Toshkent ijtimoiy innovatsiya universiteti dotsenti

Annotatsiya. Mazkur maqolada yoshlar ma'naviy salohiyatini yuksaltirish borasidagi davlat siyosatining nazariy-huquqiy va falsafiy asoslari tizimli yondashuv asosida keng yoritilgan. Mazkur muammoni o'rganishda tarixiy tajribaga alohida urg'u berilgan. Yoshlar ma'naviyati sohasidagi davlat siyosati falsafiy tahlil asosida to'liq kontekstda yoritilgan.

Kalit so'zlar: siyosat, jarayon, dinamika, ma'naviyat, yoshlar, salohiyat, tarixiy tajriba, huquqiy asos, falsafiy tahlil, tanqidiy mulohaza.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI4Y2025N17>

Kirish. So'nggi yillarda O'zbekistonda yoshlar ma'naviy salohiyatini yuksaltirish sohasida mutlaqo yangi tizim yaratilmoqda. "Yoshlarga oid davlat siyosati bu – davlat tomonidan amalga oshiriladigan hamda yoshlarni ijtimoiy jihatdan shakllantirish va ularning intellektual, ijodiy va boshqa yo'nalishdagi salohiyatini kamol toptirish uchun shart-sharoitlar yaratilishini nazarda tutadigan ijtimoiy-iqtisodiy, tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar tizimidir"[1].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Yoshlar ma'naviy salohiyatini yuksaltirish borasidagi davlat siyosatining nazariy-huquqiy va falsafiy asoslariga oid manbalar A.Xursandovning "O'zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishning huquqiy asoslari // Demokratlashtirish va inson huquqlari. 2020. №3. –B.26, T.Alimardonovning "Jamiyatda siyosat va axloq muvozanati muammolari", I.Saifnazarovning "Ma'naviy barkamollik va siyosiy madaniyat", M.Quronovning "Betakrorimsan, yagonasan, ona vatanim", A.Erkayevning "Ezgulik sari yo'naltirilgan iroda", R.Galeyevning "Duxovniy potensial kak obyekт issledovaniya i

upravleniya”, E.Yusupovning “Inson kamolotining ma’naviy asoslari”, shuningdek, Sh.Mirziyoyevning barcha asarlarida o‘z ifodasini topgan.

Tadqiqot metodologiyasi Mazkur maqolani tayyorlashda tarixiy tajriba, analiz, sintez, tanqidiy tahlil, kompleks yondashuv, tizimlilik, umumlashtirish, analogiya kabi ilmiy bilish usullaridan foydalanilgan.

Tahlil va natijalar. Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “Global inqiroz sharoitida iqtisodiy va siyosiy barqarorlikni ta’minlash, joylardagi mavjud muammolarni manzilli hal etish, ko‘makka muhtoj yurtdoshlarimizni qo‘llab-quvvatlash, yoshlarimizning orzu-umidlarini ro‘yobga chiqarish – Prezidentdan boshlab, barcha darajadagi rahbarlarning bosh vazifasi bo‘lmog‘i darkor. Ana shu o‘ta muhim vazifalarni amalga oshirishda asosiy talab – davlat va jamiyat institutlari o‘rtasida samarali hamkorlikni ta’minlash, bu jarayonda natijadorlik va sifatni oshirishdan iborat”[2]. Shu ma’noda, yoshlar ma’naviy salohiyatini yuksaltirish borasidagi davlat siyosatining nazariy-huquqiy va falsafiy asoslarini o‘rganish muhim ahamiyat kasb etib, bu quyidagilarda namoyon bo‘lmoqda:

birinchidan, ijtimoiy hayotda fikrlar plyuralizmi nuqtai nazaridan milliy yuksalishimiz jarayonida yoshlar ma’naviy salohiyati masalasi mavjud davlat dasturlari orqali tahlil qilinadi va hozirgi zamon talablariga mos holda yangicha dunyoqarash tarzini ifodalaydi;

ikkinchidan, yoshlar ma’naviy salohiyati yuksalishining jamiyat rivojidagi o‘rni, ahamiyati zamonaviy ijtimoiy-siyosiy jarayonlardagi davlat va jamiyatning siyosiy, iqtisodiy va ma’naviy manfaatlari o‘zaro dialektik aloqadorlikda o‘rganilmoqda;

uchinchidan, yoshlar ma’naviy salohiyatining mazmun-mohiyati va ijtimoiy hayotdagi roli masalalarini so‘rovnomalar asosida tahlil etib, mavjud kamchilik va muammolarni bartaraf etish. Bizningcha, amaliy faoliyat mazkur konkret ma’naviy sohada hal etilishi zarur bo‘lgan muammolarning yechimiga qaratilsa, natija albatta, ijobiy bo‘ladi.

Yoshlarga oid davlat siyosatini takomillashtirish maqsadida yurtimizda iqtidorli yoshlarni aniqlash, ularni tarbiyalash va qo‘llab-quvvatlashning zamonaviy vosita va usullaridan foydalanish, bunda siyosiy institutlar, ta’lim muassasalari yetakchi mutaxassis-xodimlarining yoshlar ma’naviy-siyosiy qiyofasini o‘zgartirish masalalarini kompleks tashkil etish borasidagi faoliyati izchil amalga oshirilib kelinmoqda. Bu strategik islohotlar pirovardida esa, intellektual salohiyatli, siyosiy uyg‘oq va ma’nan barkamol avlodni kamol toptirish vazifalari yetakchilik qiladi.

Shuningdek, yurtimizda yoshlarga oid davlat siyosatini hayotga izchil tatbiq etish borasida Birlashgan Millatlar Tashkilotining yosh avlod vakillarining huquq va erkinliklarini xalqaro miqyosda kafolatlash maqsadida bir qator universal normativ hujjatlarni ratifikatsiya qilganligini alohida qayd etishimiz zarur. Jumladan, “Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi”, “Bola huquqlari to‘g‘risida”gi konvensiya, “Fuqarolik va siyosiy huquqlar to‘g‘risida”gi xalqaro pakt, “Iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlar to‘g‘risida”gi xalqaro pakt singari bir qator universal hujjatlar shular jumlasiga kiradi. bu boradagi jamoatchilik nazoratini yanada kuchaytirish davlat va jamiyat hayotida muhim ahamiyat kasb etuvchi yo‘nalishlardan hisoblanadi.

Yoshlar ma’naviy salohiyatini yuksaltirish borasidagi davlat siyosatining nazariy-huquqiy va falsafiy asoslarini tahlil qilish zaruriyati yurtimiz uchun o‘ziga xos jihatlarini quyidagilarda ko‘rishimiz mumkin:

birinchidan, Yangi O'zbekiston taraqqiyoti bosqichida yoshlarning roli va salmog'i tobora ortib bormoqda;

ikkinchidan, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish bilan bog'liq har bir jarayonning uzviyligi va vorisiyligi ta'minlanmoqda;

uchinchidan, yoshlar ma'naviy salohiyati mamlakatimiz ilm-fan yutuqlari bilan bog'liq bo'lib, ilm-ma'rifatni egallash umummadaniy, ma'rifiy darajasi orqali jamiyat hayotida o'z aksini topmoqda.

“Yoshlarga oid davlat siyosatining asosiy prinsiplari sifatida quyidagilar belgilangan:

ochiqlik va shaffoflik;

yoshlarga oid davlat siyosatini ro'yobga chiqarishda yoshlarning ishtirok etishi;

ma'naviy, axloqiy va madaniy qadriyatlarining ustuvorligi;

yoshlarning kamsitilishiga yo'l qo'yilmasligi”[3].

Yoshlarga oid davlat siyosati mamlakatimiz kelajagi hisoblangan yoshlar va ularning orzu-maqсадlarini aks etishi, umuman olganda, xalqimizning farovon va barqaror rivojlanishga erishishi uchun poydevor bo'lishi lozim.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek: “Yurtimizda Yoshlar ishlari agentligi, Yoshlar masalalari bo'yicha idoralararo kengash tashkil etildi. Oliy Majlis palatalari huzurida Yoshlar parlamentlari, Innovatsion rivojlanish vazirligi qoshida Yoshlar akademiyasi tuzildi. Hududlarda “Loyihalar fabrikasi” ish boshladi. Farzandlarimizning iste'dod va qobiliyati, ezgu intilishlarini to'liq ro'yobga chiqarish, ijtimoiy faolligini oshirish, hayotda munosib o'rin egallashlari uchun barcha imkoniyatlarni yaratib berish bundan buyon ham bosh maqsadimiz bo'lib qoladi”[4].

Ushbu ezgu maqsadlarni amaliy hayotdagi tasdig'ini yurtimizda raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash tizimining yo'lga qo'yilayotganligi, yoshlarning oliy ta'lim bilan qamrab olinish imkoniyatlarining kengayib borayotganligi, ta'lim tizimini isloh qilish borasidagi islohotlar, pedagogik kadrlar ilmiy salohiyatini kuchaytirish, ularni nufuzli xorijiy ta'lim muassasalariga tajriba almashishida imkoniyatlarning yaratilayotganligi misollarida ko'rishimiz mumkin. Respublikamizda yoshlarga oid davlat siyosati sohasida olib borilayotgan islohotlar natijasida yosh avlodni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularda sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish maqsadida ommaviy sport va jismoniy tarbiyaga jalb etish sohasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Mamlakatimizda yoshlarning sportga qiziqishini oshirish va ommalashtirishda uch bosqichli sport musobaqalari “Umid nihollari” – “Barkamol avlod” – “Universiada” o'yinlari muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shuningdek, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 3 iyundagi “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”[5]gi Qarori asosida mamlakatimizda jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yuksaltirish dasturining qabul qilinishiga poydevor bo'ldi. Mamlakatimizning besh yillik rivojlanish yo'lini belgilagan Harakatlar strategiyasida 2017-2021-yillarga mo'ljallangan jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish dasturi doirasida yurtimizda sport maktablarining moddiy-texnik bazasini yangilash uchun 167 ta sport inshooti, shundan, 77 ta suzish havzasi va 90 ta sport majmuasini qurish rejaga kiritilgan.

E'tiborli jihati, davlatimiz yoshlarga oid davlat siyosatini nafaqat mamlakatimiz hayotiga tatbiq etmoqda, shuningdek jahon hamjamiyatiga o'zining bir necha tashabbus va takliflari bilan faol qatnashib kelmoqda. Buning amaliy tasdig'i, Prezident Shavkat Mirziyoyev

tomonidan dunyo hamjamiyatiga “Bolalar va yoshlar huquqlari bo'yicha Vakil instituti”ni tashkil etish zarur ekanligi borasidagi taklifni ilgari surilganligidir.

Bundan tashqari, yurtimizda iqtidorli va iste'dodli yoshlarning bilimi va intilishini moddiy-ma'naviy jihatdan rag'batlantirish maqsadida “Nihol” davlat mukofoti (2006), “Kelajak bunyodkori” medali (2017), “Yosh kitobxon” tanlovi (2018), “Mard o'g'lon” mukofoti (2018), “Ilhom” mukofoti (2020), shuningdek oliy ta'lim muassasalari iqtidorli talabalari uchun Beruniy, Ibn Sino, Navoiy, Ulug'bek, Imom al-Buxoriy nomidagi davlat stipendiyalari joriy etilganligini alohida qayd etishimiz o'rinlidir. “Bugun yurtimizda turli sohalarda mehnat qilib, xalqimiz hurmat-e'tiboriga sazovor bo'lgan zamonamiz qahramonlarining faoliyati hududlarimizdagi barcha yoshlarga o'rnak bo'lib kelmoqda. O'z kasbi bo'yicha yuksak natijalarga erishgan turli soha vakillari faoliyatini targ'ib qilish, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlarni yoritish, ularni yoshlarga namuna sifatida yetkazish va keng targ'ib qilish muhim ahamiyatga ega”[6]. Hozirgi globallashuv davri ehtiyojlaridan kelib chiqib, yurtimizda yoshlarning tezkor va ishonchli huquqiy axborot hujjatlari bilan tanishishi uchun huquqiy axborot internet sahifasidan foydalanish imkoniyatlari yaratilgan. Buni mamlakatimiz qonun hujjatlarining ma'lumotlar milliy bazasi “lex.uz” internet tarmog'ining yaratilgani misolida ko'rishimiz mumkin.

Bugun yosh avlod vakillarini nafaqat moddiy, shuningdek, ularni ma'nan barkamol bo'lishi, milliy va umumbashariy qadriyatlarni o'zida tarbiyalashi uchun ularning aql-salohiyati, ongi va ma'naviy dunyoqarashini yuksaltirish masalasi dolzarblik kasb etmoqda. Umuman olganda, yurtimizda Konstitutsiya asosidagi mazkur Qonun va qonunosti hujjatlarning qabul qilinishi bir tomondan yosh avlodning o'z huquq, erkinlik va maqsadlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatini yaratsa, boshqa tomondan ularning siyosiy faolligi hamda ma'naviy salohiyatining yuksalishiga xizmat qilmoqda. Yoshlar har qanday davlat tomonidan amalga oshirilayotgan siyosatning muhim obyektini tashkil etuvchi ijtimoiy qatlam hisoblanar ekan, bu davlat va jamiyat yuksalishining natijasi va uning kuchi, mamlakatdagi munosib avlodning kamol topishi bilan uzviy bog'liq. Chunki demokratik davlat dastlab ta'lim taraqqiyoti, yoshlarning zamonaviy kasb doirasidagi kuchli bilim va tajribaga ega bo'lishini kafolatlaydi. Shu bilan bir qatorda, yoshlar uchun ma'naviy-axloqiy, siyosiy-huquqiy munosabatlarda zarur imkon va sharoitlarni yaratadi.

Bizningcha, mamlakatimizda milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari olib borilayotgan yoshlarning g'oyaviy-siyosiy va ma'naviy-axloqiy tarbiyasida quyidagi ustuvor yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratilsa, maqsadga muvofiq bo'ladi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, “Barchangiz yaxshi bilasiz, biz bugun o'z oldimizga ulkan marralarni qo'yganmiz. Ona Vatanimizda Uchinchi Renessans poydevorini yaratishga kirishdik. Biz oila, maktabgacha ta'lim, maktab va oliy ta'limni hamda ilmiy-madaniy dargohlarni bo'lg'usi Renessansning eng muhim bo'g'inlari deb hisoblaymiz. Shu sababli, ushbu sohalarda tub islohotlarni izchil amalga oshirmoqdamiz. Ishonamanki, mamlakatimiz taraqqiyotining yangi poydevorini yaratishda sizlar singari fidoyi va vatanparvar yoshlarimiz faol ishtirok etib, munosib hissa qo'shadilar”[7]. Yoshlarning hukumat dasturlarining tatbiqi jarayonidagi faol ishtiroki mamlakat taraqqiyotidagi eng ishonchli yo'l hisoblanadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Xursandov A. O'zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishning huquqiy asoslari // Demokratlashtirish va inson huquqlari. 2020. №3. –B.26.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. // <https://adolat.uz/uzbekiston/murozhaatnoma-2020>.
3. O'zbekiston Respublikasining 2016-yil 14-sentyabrdagi "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi O'RQ-406-sonli Qonuni // Oliy Majlis palatalarining Axborotnomasi, 2016-yil, 9-son.
4. Prezident Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining yigirma to'qqiz yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi nutqi // <https://president.uz/uz/lists/view/3824>.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 3-iyundagi "Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3031-sonli Qarori // <https://lex.uz/docs/3226019?query>.
6. 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha "Harakatlar strategiyasini "Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili"da amalga oshirishga oid Davlat dasturini o'rganish bo'yicha ilmiy-uslubiy risola. – Toshkent: Ma'naviyat, 2017. –B.208.
7. Mirziyoyev Sh. Yoshlar - O'zbekistonning eng katta boyligi, bebaho xazinasini // <https://uza.uz/uz/posts/ozbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkat-mirziyoevning-ozbekiston-yoshlari-forumida-sozlagan-nutqi> 197662.
8. Sobirovich, T. (2025). New Uzbekistan and Political Reform: The Role of National Strategies In Strengthening Governance. Indonesian Journal of Public Administration Review, 2(2), 12-12.
9. Sobirovich, T. B. (2023). Basic Criteria for Building the Third Renaissance in Uzbekistan. Asian Journal of Applied Science and Technology (AJAST), 7(1), 149-157.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).